

Den offentliga sektorns sparande

SNS och Riksgälden 17/10-2008

Lars Calmfors

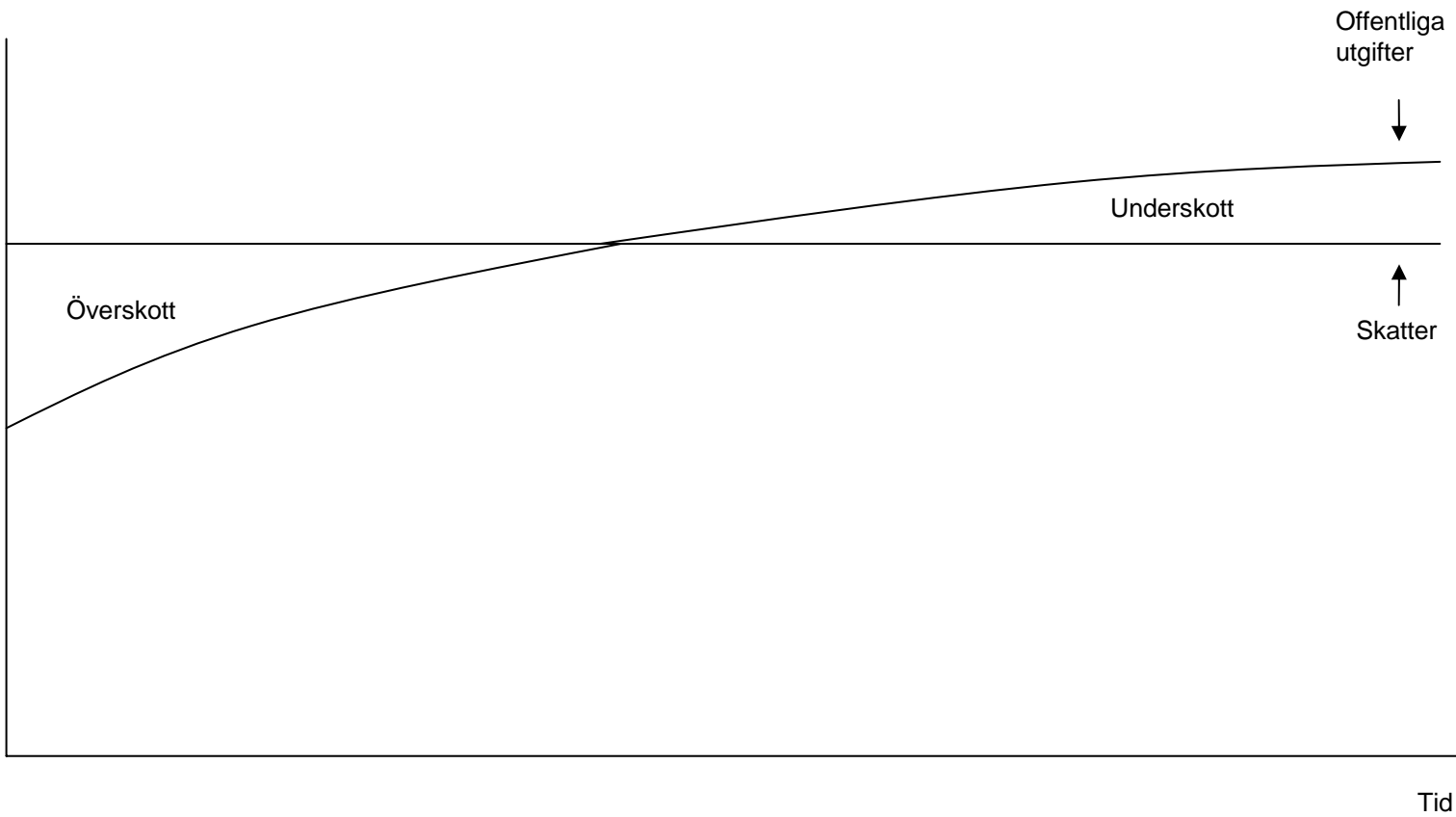
Frågor

- Hur mycket ska vi spara för framtida generationer?
- Hur stor finansiell förmögenhet ska den offentliga sektorn sträva efter?
- Finanspolitiken i den kommande lågkonjunkturen

Olika perspektiv

1. Fördelning mellan generationer
 - varje generation ska stå för sina egna kostnader
 - utjämna levnadsstandard mellan generationer
2. Samhällsekonomisk effektivitet
 - utjämning av skattesatserna över tiden (*tax smoothing*)

"Tax smoothing" och offentliga utgiftsökningar

Överskottsmålet över tiden

- Enligt regeringens hållbarhetskalkyler ska målet gälla till 2015
- Därefter faller överskotten
- Runt 2030 underskott på runt en procent av BNP
- Syftet är att den ackumulerade förmögenheten ska användas

Andra metoder

- Höjd pensionsålder
- Högre offentliga investeringar
- Mer avgiftsfinansiering

Försiktighetsmotiv

- Andra metoder att hantera demografin är inte på plats
- Äventyrligt att utgå från att de kommer på plats
 - även om incitamenten till fundamentala reformer stärks om vi är oansvariga nu
- För svaga offentliga finanser är värre än för starka
- Motiv för att sikta högre än som behövs
- En del modeller: successiv offentlig förmögenhetsuppbyggnad
 - avkastning används för successiva skattesänkningar

Finanspolitiska rådets kritik

- Oklart vilken vikt som tilldelas olika motiv
- Behov av bättre hänsynstagande till hur den offentliga sektorns realkapitalstock utvecklas

Den finansiella förmögenhetsknotens utveckling

$$\Delta \left(\frac{B}{Y} \right) \approx \frac{F}{Y} - g \cdot \frac{B}{Y}$$

B = finansiell förmögenhet

Y = BNP

F = finansiellt sparande

g = nominell tillväxttakt för BNP

$$g = 4 \%, \frac{B}{Y} = 25 \% \text{ och } \frac{F}{Y} = 1 \% \Rightarrow$$

$$\Delta \left(\frac{B}{Y} \right) = 1 - 0.04 \cdot 25 = 0 \%$$

Indikatorer

Historiskt genomsnitt fr o m år 2000

- banan för den finansiella nettoförmögenheten
- “stockmål”
- som prisnivåmål för penningpolitiken

Den löpande genom- snittsindikatorn

- centrerat glidande sjuårsgenomsnitt
- “flödesmål”
- som inflationsmål för penningpolitiken

Indikatorer på finansiellt sparande

	2003	2004	2005	2006	2007	2008
Faktiskt sparande	-1,2	0,6	2,0	2,2	3,5	2,8
Historiskt genomsnitt	0,7	0,7	0,9	1,1	1,4	1,5
7-årsgenomsnitt	0,9	0,9	1,0	1,4	1,8	2,1

Vilken formulering är bäst

- Det historiska genomsnittet (banan för den offentliga sektorns förmögenhet) om man betonar fördelningen mellan generationer
- Den löpande indikatorn om målet är "tax smoothing"
 - temporär utgiftsminskning
 - sänk skattekvoten motsvarande den **permanenta** minskningen av utgifterna (motsvarande de ökade ränteintäkterna)

Finanspolitiken i konjunkturedgången

- Övertydlig illustration av värdet av försiktighetssparande
- Empirisk evidens för att finanspolitiska stimulanser är mer verkningsfulla med starka offentliga finanser än annars
- Anledning till oro att många länder som nu går in med bankstöd har så svaga offentliga finanser
- Begränsat utrymme för normala finanspolitiska stimulansåtgärder

Behov av ytterligare konjunkturstimulanser

- Osannolikt att penningpolitik, automatiska stimulanser och regeringens "superprogram" ska räcka
- Rätt med diskretionära finanspolitiska stimulanser i exceptionella lägen
- Mer offentliga investeringar?
- Temporär momssänkning?
- Engångstransferering till hushåll eller extra skatterabatt med låginkomstprofil
 - höjda studiemedel?

Konjunkturstimulanser och regelverket

- Överskottsmålet är ingen bindande restriktion
- Utgiftstaket kan däremot bli det
- Om kraftig recession borde temporärt avsteg kunna göras
- Bättre utforma **undantagsklausul** i förväg än att improvisera i akut situation